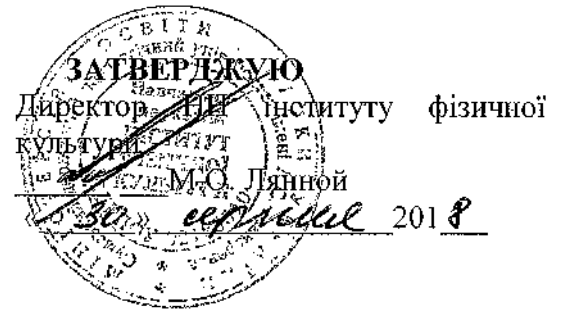

**Сумський державний педагогічний університет імені А.С.
Макаренка Навчально-науковий інститут фізичної культури
Кафедра теорії і методики фізичної культури**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Методика викладання предмету «Захист Вітчизни»**

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Фізична культура)

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Фізична культура)
другий

(магістерський) рівень

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією

Навчально-наукового інституту
фізичної культури

«30» серпня 2018 р.
Голова: Міщенко О.В., к. фіз. вих.,
доц. Александр

Суми - 2018

Розробники:

1. Леоненко Андрій Васильович - к.пед.н., доцент кафедри ТМФК.
2. Вакал Андрій Олександрович - к. тех. н., доцент кафедри ТМФК

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри

Протокол № 1 від «30» серпня 2018 р.

Завідувач кафедри
Томенко Олександр Анатолійович

д. фіз. вих., професор _____

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Магістр	вибіркова
		Рік підготовки:
		5-й
		Семестр
		9-й
		Лекції
		14 год.
		Практичні, семінарські
		14 год.
		Лабораторні
		Самостійна робота
		60 год.
Консультації:		
2 год.		
	Вид контролю: залік	
Загальна кількість годин - 90		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою навчального предмета є оволодіння методикою викладання предмету, формування необхідних знань, умінь і навичок та системного уявлення про військово-патріотичне виховання. Провідним засобом реалізації вказаної мети є запровадження компетентнісного підходу у навчальний процес, на основі ключових компетентностей як результату навчання.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни «Методика викладання предмету «Захист Вітчизни» є застосування знань які пов'язані з предметною спеціалізацією «Захист Вітчизни», що передбачає застосування теорій та методів педагогіки, психології, фізичного виховання і спорту, медико-біологічних дисциплін і характеризується комплексністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу для здійснення професійної діяльності.

3. Результати навчання за дисципліною

Результатами вивчення навчальної дисципліни є оволодіння методикою викладання предмету та формування теоретичних та практичних спеціальних знань, умінь та навичок з предмету «Захист Вітчизни».

<p>Знання</p>	<p>ЗК 1. Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності.</p> <p>Методи навчання: словесні: (лекції, пояснення нового матеріалу, бесіди, що дозволяють студентам робити висновки, узагальнення на основі раніше вивченого матеріалу, навідні питання, дискусії); наочні (використання мультимедійних презентацій викладачем на лекціях, самостійне створення презентацій студентами з тем самостійної роботи і демонстрація їх на практичних заняттях).</p> <p>Методи оцінювання: бесіда, відповіді на запитання, доповідь, перевірка домашніх завдань, презентації</p>
----------------------	---

	<p>результатів виконаних завдань, тестовий контроль.</p> <p>ЗК 2. Здатність виявляти широке коло проблем, ставити мету та обирати ефективні шляхи її досягнення шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання як теоретичних, так і експериментальних методів.</p> <p>Методи навчання: словесні: (лекції, пояснення нового матеріалу, бесіди, що дозволяють студентам робити висновки, узагальнення на основі раніше вивченого матеріалу, навідні питання, дискусії); наочні (використання мультимедійних презентацій викладачем на лекціях, самостійне створення презентацій студентами з тем самостійної роботи і демонстрація їх на практичних заняттях).</p> <p>Методи оцінювання: бесіда, відповіді на запитання, доповідь, перевірка домашніх завдань, презентації результатів виконаних завдань, тестовий контроль.</p>
<p>Уміння</p>	<p>Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії України та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про обороноздатність країни та посилення національно-патріотичного виховання.</p> <p>Методи навчання: словесні: (лекції, пояснення нового матеріалу, бесіди, що дозволяють студентам робити висновки, узагальнення на основі раніше вивченого матеріалу, навідні питання, дискусії); наочні (використання мультимедійних презентацій викладачем на лекціях, самостійне створення презентацій студентами з тем самостійної роботи і демонстрація їх на практичних заняттях).</p> <p>Методи оцінювання: бесіда, відповіді на запитання, доповідь, перевірка домашніх завдань, презентації результатів виконаних завдань, тестовий контроль.</p>
<p>Комунікація</p>	<p>ЗК 6. Здатність усвідомлювати соціальну значущість своєї майбутньої професії, сумлінно виконувати професійні обов'язки, дотримуватися принципів педагогічної етики викладача, бути нетерпимим до корупційної поведінки, поважно ставиться до права й закону</p> <p>Методи навчання: словесні: (лекції, пояснення нового матеріалу, бесіди, що дозволяють студентам робити висновки, узагальнення на основі раніше вивченого матеріалу, навідні питання, дискусії); наочні (використання мультимедійних презентацій викладачем</p>

	<p>на лекціях, самостійне створення презентацій студентами з тем самостійної роботи і демонстрація їх на практичних заняттях).</p> <p>Методи оцінювання: бесіда, відповіді на запитання, доповідь, перевірка домашніх завдань, презентації результатів виконаних завдань, тестовий контроль.</p> <p>ЗК 7. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію, мати навички роботи в команді, цінувати та толерантно сприймати різноманітність думок та мультикультурність.</p> <p>Методи навчання: словесні: (лекції, пояснення нового матеріалу, бесіди, що дозволяють студентам робити висновки, узагальнення на основі раніше вивченого матеріалу, навідні питання, дискусії); наочні (використання мультимедійних презентацій викладачем на лекціях, самостійне створення презентацій студентами з тем самостійної роботи і демонстрація їх на практичних заняттях).</p> <p>Методи оцінювання: бесіда, відповіді на запитання, доповідь, перевірка домашніх завдань, презентації результатів виконаних завдань, тестовий контроль.</p>
<p>Автономія та відповідальність</p>	<p>ЗК 1. Здатність навчатися протягом усього життя в контексті неперервної фахової підготовки, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності.</p>

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	<p>Оцінка «відмінно» ставиться коли студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.</p>
82 - 89	<p>Оцінка «добре» ставиться коли студент має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано</p>

	використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
74 - 81	Оцінка «добре» ставиться коли студент знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь студента правильна, логічна, обґрунтована, хоча їм бракує власних суджень.
64 - 73	Оцінка «задовільно» ставиться коли студент відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.
60 - 63	Оцінка «задовільно» ставиться коли у студента відповідь фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення
35-59	Оцінка «не задовільно» ставиться коли студент не логічно та незрозуміло відтворює навчальний матеріал.
1 - 34	Оцінка «не задовільно» ставиться коли студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.

Розподіл балів

Поточний контроль																		Разом	Сума	
P1		P 2		P3		P4	P5		P6			P7			P8		P9		79	100
T1	T2	T1	T2	T1	T2	T1	T1	T2	T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T1	T2		
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	4	4	5	4	5	4		
Контроль самостійної роботи																		21		
3		3		3		3	3			3			3		3					

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Завдання для тестування студентів; реферати, розрахункові роботи, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, питання для підготовки до заліку.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Основи національної безпеки України

Тема 1. Система світової колективної безпеки. Система національної безпеки України.

Тема 2. Національні інтереси України та загрози національній безпеці
Воєнна доктрина України.

Розділ 2. Збройні Сили України на захисті Вітчизни

Тема 1. Нормативно-правова база з військових питань. Історія розвитку українського війська.

Тема 2. Основи міжнародного гуманітарного права. Військова присяга та військова символіка України.

Розділ 3. Статути Збройних сил України

Тема 1. Військовослужбовці та відносини між ними. Військова дисципліна.

Тема 2. Розподіл часу й повсякденний порядок у підрозділах. Вартова служба.

Розділ 4. Стройова підготовка

Тема 1. Стройові прийоми і рух без зброї та зі зброєю. Строї відділення.

Розділ 5. Вогнева підготовка

Тема 1. Стрілецька зброя та поводження з нею.

Тема 2. Основи стрільби зі стрілецької зброї. Ведення вогню з місця по нерухомих цілях і цілях, що з'являються. Ручні осколкові гранати та поводження з ними.

Розділ 6. Тактична підготовка

Тема 1. Основи загальновійськового бою.

Тема 2. Дії солдата в бою. Дії солдата в бою у складі бойових груп. Дії солдата в бою у складі механізованого відділення. Озброєння та бойова техніка військової частини (підрозділу).

Тема 3. Основи військової топографії.

Розділ 7. Прикладна фізична підготовка

Тема 1. Прискорене пересування та подолання перешкод.

Тема 2. Основи самозахисту.

Тема 3. Прикладні фізичні вправи та елементи видів спорту (національні бойові мистецтва, гирьовий спорт, гімнастика атлетична).

Розділ 8. Основи цивільного захисту

Тема 1. Нормативно-правова база цивільного захисту.

Тема 2. Надзвичайні ситуації та загроза їх виникнення.

Тема 3. Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях. Основи рятувальних та інших невідкладних робіт.

Розділ 9. Домедична допомога

Тема 1. Надання домедичної допомоги при кровотечах, пораненнях, переломах та вивихах.

Тема 2. Домедична допомога в умовах бойових дій.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Денна форма				
	Усього	У тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Самос.
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Основи національної безпеки України					
Тема 1 Система світової колективної безпеки. Система національної безпеки України		2			2
Тема 2. Національні інтереси України та загрози національній безпеці Воєнна доктрина України					2
Розділ 2. Збройні Сили України на сучасному етапі					
Тема 1. Нормативно-правова база з військових питань. Історія розвитку українського війська.		2			2
Тема 2. Основи міжнародного гуманітарного права. Військова присяга та військова символіка					4

України.					
Розділ 3. Статути Збройних сил України					
Тема 1. Військовослужбовці та відносини між ними. Військова дисципліна.		2			4
Тема 2. Розподіл часу й повсякденний порядок у підрозділах. Вартова служба.					4
Розділ 4. Стройова підготовка					
Тема 1. Стройові прийоми і рух без зброї та зі зброєю. Строї відділення.			2		2
Розділ 5. Вогнева підготовка					
Тема 1. Стрілецька зброя та поводження з нею.		2			2
Тема 2. Основи стрільби зі стрілецької зброї. Ведення вогню з місця по нерухомих цілях і цілях, що з'являються. Ручні осколкові гранати та поводження з ними.					2
Розділ 6. Тактична підготовка					
Тема 1. Основи загальновійськового бою.		2			2
Тема 2. Дії солдата в бою. Дії солдата в бою у складі бойових груп. Дії солдата в бою у складі механізованого відділення. Озброєння та бойова техніка військової частини (підрозділу).					2
Тема 3. Основи військової топографії.					4
Розділ 7. Прикладна фізична підготовка					
Тема 1. Прискорене пересування та подолання перешкод.			2		4
Тема 2. Основи самозахисту.			2		2
Тема 3. Прикладні фізичні вправи та елементи видів спорту			2		4

(національні бойові мистецтва, гирьовий спорт, гімнастика атлетична).					
Розділ 8. Основи цивільного захисту					
Тема 1. Нормативно-правова база цивільного захисту.					2
Тема 2. Надзвичайні ситуації та загроза їх виникнення.		2			4
Тема 3. Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях. Основи рятувальних та інших невідкладних робіт.			2		4
Розділ 9. Основи медичних знань і допомоги					
Тема 1. Надання домедичної допомоги при кровотечах, пораненнях, переломах та вивихах.		2	2		4
Тема 2. Домедична допомога в умовах бойових дій.			2		4
Усього годин: 88+2 (консультація): 90	88	14	14	-	60

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	Система світової колективної безпеки. Система національної безпеки України	2
2.	Нормативно-правова база з військових питань. Історія розвитку українського війська.	2
3.	Військовослужбовці та відносини між ними. Військова дисципліна.	2
4.	Стрілецька зброя та поводження з нею.	2

5.	Основи загальновійськового бою.	2
6.	Надзвичайні ситуації та загроза їх виникнення.	2
7.	Надання домедичної допомоги при кровотечах, пораненнях, переломах та вивихах.	2
Разом		14

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	Стройові прийоми і рух без зброї та зі зброєю. Строї відділення.	2
2.	Прискорене пересування та подолання перешкод.	2
3.	Основи самозахисту.	2
4.	Прикладні фізичні вправи та елементи видів спорту (національні бойові мистецтва, гирьовий спорт, гімнастика атлетична).	2
5.	Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях. Основи рятувальних та інших невідкладних робіт.	2
6.	Надання домедичної допомоги при кровотечах, пораненнях, переломах та вивихах.	2
7.	Домедична допомога в умовах бойових дій.	2
Разом		14

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1.	Система світової колективної безпеки. Система національної безпеки України	2
2.	Національні інтереси України та загрози національній безпеці Воєнна доктрина України	2
3.	Нормативно-правова база з військових питань. Історія розвитку українського війська.	2
4.	Основи міжнародного гуманітарного права.	4
5.	Військова присяга та військова символіка України.	4
6.	Військовослужбовці та відносини між ними. Військова дисципліна.	4
7.	Розподіл часу й повсякденний порядок у підрозділах. Вартова служба.	2
8.	Стройові прийоми і рух без зброї та зі зброєю. Строї відділення.	2
9.	Стрілецька зброя та поводження з нею.	2
10.	Основи стрільби зі стрілецької зброї. Ведення вогню з місця по нерухомих цілях і цілях, що з'являються. Ручні осколкові гранати та поводження з ними.	2
11.	Основи загальновійськового бою.	2
12.	Дії солдата в бою. Дії солдата в бою у складі бойових груп. Дії солдата в бою у	4

	складі механізованого відділення. Озброєння та бойова техніка військової частини (підрозділу).	
13.	Основи військової топографії.	4
14.	Прискорене пересування та подолання перешкод.	2
15.	Основи самозахисту.	4
16.	Прикладні фізичні вправи та елементи видів спорту (національні бойові мистецтва, гирьовий спорт, гімнастика атлетична).	2
17.	Нормативно-правова база цивільного захисту.	4
18.	Надзвичайні ситуації та загроза їх виникнення.	4
19.	Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях. Основи рятувальних та інших невідкладних робіт.	4
20.	Надання домедичної допомоги при кровотечах, пораненнях, переломах та вивихах.	4
21.	Домедична допомога в умовах бойових дій.	2
Разом		60

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Апанович О.М. Збройні сили України першої половини XVIII століття.
Д.: «Січ». 2004 – 224 с.

2. Бака М.М. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
3. Басова В.П. Право війни. - / В.П.Басова.– К.: «Поліграфкнига», 1997.– 111 с.
4. Дмитрук В. Вони боролися за волю України. / В.Дмитрук. – Л. – Том 3,. 2006 – 227 с.
5. Дятленко С.М. Книга вчителя предмета «Захист Вітчизни»: Довідково – методичне видання / Упоряд. та інші. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 624 с.
6. Захист Вітчизни: Підручник для 10-11 кл. загальноосвітніх навчальних закладів / М.М.Бака та інші. – К.: Вежа, 2006. – 448 с.
7. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабілізації «1669-1709 рр.» / Л.Г.Мельник. – К.: Київський Університет ім. Тараса Шевченка, 1995 – 90 с.
8. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред. Г.А.Єдинака. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
9. Навчальна програма «ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ» для навчальних закладів системи загальної середньої освіти (рівень стандарту) «Затверджено Міністерством освіти і науки України» (Наказ МОН України від 23.10.2017 № 1407)
10. Основи медичних знань (навч. пос. з мед.-сан. підг.). – Арт-освіта. – 2004.
11. Основи військової служби (вогнева підготовка). Комплект навчальних плакатів. ВКФ ТС ЗС України. – 2005.
- 12.Єдинака Г.А. Навчальний предмет «Захист Вітчизни»: Довідковий посібник / Під заг. ред.– Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2004. – 296 с.
13. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

14. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕИКЕР, 2003.

Додаткові:

1. Семенко В.И. История Украины «С древнейших времён до наших дней». / В.И.Семенко А.А.Радченко. – Харьков. «Торсиг», 1999 – 450 с.
2. Удовенко О.І. Україна у війні за державність. / О.І.Удовенко. – К.: Видавництво. «Україна», 1995 – 198 с.
3. Фізична і військово-прикладна підготовка (навч.–мет. пос.). ЛК МЕИКЕР, 2003.
4. Черненко Г.Т. Стрілецька зброя. – Харків, 2005. – 96 с.

**8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна**

Аудіовізуальні, технічні і комп'ютерні засоби навчання: комп'ютер, мультимедійний проект, екран.

Навчальні аудиторії, які обладнанні для проведення лекційних і практичних занять; презентації лекцій в Power point.